

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

SLU.ua. 2025.2.4.2-2138

Inköpsenheten
Henning Richardsson
Inköpschef

INKÖPSRAPPORT 2024

Snabba fakta om inköpsenheten 2024	 Inköpsvolym SLU har under 2024 köpt varor och tjänster för 1 026 000 000 kr. De stora köpande kostnadsställena är (mkr): <table><tr><td>1. IT-avdelningen</td><td>120</td></tr><tr><td>2. Egendomsavdelningen</td><td>89</td></tr><tr><td>3. Institutionen kliniska vetenskaper</td><td>71</td></tr><tr><td>4. Universitetsledningen</td><td>66</td></tr><tr><td>5. Akademikonferens</td><td>65</td></tr></table>	1. IT-avdelningen	120	2. Egendomsavdelningen	89	3. Institutionen kliniska vetenskaper	71	4. Universitetsledningen	66	5. Akademikonferens	65														
1. IT-avdelningen	120																								
2. Egendomsavdelningen	89																								
3. Institutionen kliniska vetenskaper	71																								
4. Universitetsledningen	66																								
5. Akademikonferens	65																								
 Medarbetare 1 Inköpschef 4 Upphandlare 2 E-handlare 1 Avtalscontroller 																									
 Antal leverantörsavtal inlagda i Proceedo 210 egna avtal fördelade på 15 avtalsområden, samt 14 avtal gällande Kammarkollegiets ramavtal.	 SLU:s största leverantörer (mkr) De leverantörer som står för den största faktureringen: <table><tr><td>1. Atea Sverige AB</td><td>103</td></tr><tr><td>2. Knowit AB</td><td>29</td></tr><tr><td>3. Poolia AB</td><td>22</td></tr><tr><td>4. Lantmännen</td><td>14</td></tr><tr><td>5. Proact IT Sweden AB</td><td>15</td></tr></table>	1. Atea Sverige AB	103	2. Knowit AB	29	3. Poolia AB	22	4. Lantmännen	14	5. Proact IT Sweden AB	15														
1. Atea Sverige AB	103																								
2. Knowit AB	29																								
3. Poolia AB	22																								
4. Lantmännen	14																								
5. Proact IT Sweden AB	15																								
 Överprövningar Upphandling av IT-partner Leverantörens ansökan om överprövning vann bifall i förvaltningsrätt och upphandlingen gjordes om. Överprövningen gällde ett krav kopplat till det s k ETLA-avtalet som ett flertal lärosäten tecknat.	 Största upphandlingsområden (mkr) Genomförda upphandlingar med största förväntade volym är: <table><tr><td>1. IT-partner</td><td>300</td></tr><tr><td>2. Bemanningstjänster</td><td>100</td></tr><tr><td>3. Kraftfoder och foderkonservering</td><td>35</td></tr><tr><td>4. Bulkleverans av drivmedel</td><td>30</td></tr><tr><td>5. Kaffe och vattenautomater</td><td>18</td></tr></table>	1. IT-partner	300	2. Bemanningstjänster	100	3. Kraftfoder och foderkonservering	35	4. Bulkleverans av drivmedel	30	5. Kaffe och vattenautomater	18														
1. IT-partner	300																								
2. Bemanningstjänster	100																								
3. Kraftfoder och foderkonservering	35																								
4. Bulkleverans av drivmedel	30																								
5. Kaffe och vattenautomater	18																								
 SLU:s största offentliga leverantörer (mkr) De myndigheter som står för den största faktureringen: <table><tr><td>1. Sjöfartsverket</td><td>56</td></tr><tr><td>2. Umeå universitet</td><td>53</td></tr><tr><td>3. Uppsala universitet</td><td>31</td></tr><tr><td>4. Lunds universitet</td><td>28</td></tr><tr><td>5. Kungliga biblioteket</td><td>24</td></tr></table>	1. Sjöfartsverket	56	2. Umeå universitet	53	3. Uppsala universitet	31	4. Lunds universitet	28	5. Kungliga biblioteket	24	 Inköpsvolym e-handel De avtalsleverantörer SLU handlat mest från i Proceedo (mkr): <table><tr><td>1. Atea Sverige AB (IT-prod & programvaror)</td><td>26</td></tr><tr><td>2. Atea Sverige AB (AV- och videokonferensutr)</td><td>13</td></tr><tr><td>3. ApoEx AB (Förbrukningprodukter UDS)</td><td>8</td></tr><tr><td>4. VWR International AB (kemikalier)</td><td>6</td></tr><tr><td>5. Scandivet AB (djurläkemedel)</td><td>6</td></tr><tr><td>6. Johan Hansson AB Uppsala (djurfoder)</td><td>4</td></tr><tr><td>7. Innovasea Marine Systems Canada Inc (märkning av fisk)</td><td>4</td></tr></table>	1. Atea Sverige AB (IT-prod & programvaror)	26	2. Atea Sverige AB (AV- och videokonferensutr)	13	3. ApoEx AB (Förbrukningprodukter UDS)	8	4. VWR International AB (kemikalier)	6	5. Scandivet AB (djurläkemedel)	6	6. Johan Hansson AB Uppsala (djurfoder)	4	7. Innovasea Marine Systems Canada Inc (märkning av fisk)	4
1. Sjöfartsverket	56																								
2. Umeå universitet	53																								
3. Uppsala universitet	31																								
4. Lunds universitet	28																								
5. Kungliga biblioteket	24																								
1. Atea Sverige AB (IT-prod & programvaror)	26																								
2. Atea Sverige AB (AV- och videokonferensutr)	13																								
3. ApoEx AB (Förbrukningprodukter UDS)	8																								
4. VWR International AB (kemikalier)	6																								
5. Scandivet AB (djurläkemedel)	6																								
6. Johan Hansson AB Uppsala (djurfoder)	4																								
7. Innovasea Marine Systems Canada Inc (märkning av fisk)	4																								

Händelser 2024

Granskning av direktupphandlingar

Internrevisionen granskade direktupphandlingar för att bedöma om organisation och processer är effektiva och följer upphandlingsregelverket. Internrevisionens sammanfattande bedömning var att det finns brister inom direktupphandling som riskerar att påverka effektivitet, ändamålsenlighet och regelefterlevnad. Bristerna finns på alla nivåer på universitetet.

Följande åtgärder föreslogs med anledning av granskningen:

- Inköpsenheten ska utvärdera den direktupphandlingsmodul som finns i upphandlingsverktyget. Direktupphandlingar (över 100 000 kr) skulle kunna genomföras av verksamheten i direktupphandlingsmodulen.
- Antalet medarbetare som får genomföra direktupphandlingar bör minskas.
- Ta fram rutiner för att jobba mer effektivt med inköpsanalyser

Nytt inköpsverktyg – e-Avrop

SLU har använt upphandlingsverktyget Tendsign under många år. Genomförd upphandling resulterade i ett byte till e-Avrop, vilket både innebär en kostnadssänkning och ett modernare system.

Inköpskommittén

Inköpskommittén har haft tre möten under 2024. Kommittén ska bland annat verka för och bevaka upphandlingsfrågor ur ett strategiskt perspektiv samt fånga upp och säkerställa samordning av inköpsbehov för hela SLU. Kommittén ska verka för att stärka kompetensen och lyfta inköps- och upphandlingsfrågor till en mer strategisk nivå. Deltagare förutom inköpschef och representant för inköpsrollerna är fakultetsdirektörer, fastighetschef, IT-chef, chef för djursjukhuset, miljöchef samt chef för Infra.

Nätverket inköpsrollen

Under 2024 har nätverket haft tre lärandeträffar, och de ämnen som behandlats har varit:

- Inköpsplan 2024-2025 samt SLU:s spend för 2023
- Presentation av avtalscontroller samt genomgång av direktupphandling av konsulter
- Undantag från LOU samt SLU:s nya upphandlingsverktyg

Besök på orterna

Den geografiska spridningen av verksamheten på SLU är en utmaning för inköpsverksamheten. För att öka kunskapen om inköpsfrågor besöker inköpsenheten verksamheter både på Ultuna och ute i landet. Följande orter besöktes:

- Grimsö
- Svartberget

Större och mindre frågeställningar kunde lösas, och i synnerhet de som kan klassificeras som verksamhetsspecifika. En erfarenhet är att många medarbetare tycker att inköpsprocessen är komplicerad, och ambitionen är att fortsätta med dessa informationstillfällen under kommande år.

Avtalscontroller

Avtalscontrollern har under året gett stöd till verksamheten i olika avtalsrelaterade frågor. Oftast handlar det om att en leverantör inte håller sig till avtalet, vilket leder till merarbete för verksamheten samt ofta till kostnader utöver vad som är avtalat. Två händelser illustrera detta på ett bra sätt:

- Institutionen för husdjurens biovetenskaper köpte en centrifug 2023, vilken inte fungerade enligt vad som överenskommits. Efter kontakt med avtalscontrollern inleddes en leverantörsdialog, vilket resulterade i att instrumentet fungerade enligt kravspecifikationen. Besparingen för institutionen beräknas till cirka 650 000 kr.
- Institutionen för vatten och miljö upplevde brister gällande vägning och fakturering av svarspost. Post hamnade regelmässigt och felaktigt i en högre portonivå. Efter kontakt med avtalscontrollern inleddes en leverantörsdialog, vilket resulterade i att PostNord inledde en internutredning. Bristerna i processen åtgärdades efter utredningen och institutionen komparerades med ett belopp på 25 000 kr. Den största fördelen var dock att posthanteringen fungerade som avtalat.

Miljö

Inköpsenheten och miljöenheten har ett samarbete för att säkerställa att miljökrav ställs i SLU:s upphandlingar där så bedöms som relevant utifrån miljöenhetens miljörisikanalys.

Miljömålen som följer av miljöcertifikatet samt utfallet för 2024 är följande:

I) Miljökrav ska ställas i samtliga upphandlingar, där det är relevant utifrån miljörisikanalys.

Under 2024 har tecknade avtal innehållit miljökrav där så har varit relevant, dvs i 14 upphandlingar av totalt 35 stycken. Vid avrop från de statliga ramavtalen ställdes miljökrav i fyra av avropen.

II) Årligen ska uppföljning ha genomförts av minst tre upphandlingar för att fastställa om, och i vilken utsträckning, en reducerad miljöpåverkan uppnåtts. Uppföljningen gjordes av ramavtalen för:

- Elkraft. Leverantören (Elkraft Sverige AB) inkom med bevis på att de fortfarande innehar bra miljöval-certifikat, samt försett SLU med statistik där det framgår att SLU:s förbrukning är till 100 % vattenkraft.
- Medicintekniska förbrukningsprodukter UDS. Leverantören (Scandivet AB) inkom med bevis om att ställda miljökrav i upphandlingen uppfylls. Stickprovskontrollen visar inga brister eller avvikelser.
- Vinterväghållning Uppsala – Umeå. Leverantörerna (Maskinring Norrland Ekonomisk Förening och MCA Entreprenad Uppland) har skickat in en egenrapportering för bevisuppfyllnad av angivna krav. Efter kontroll konstateras det att samtliga leverantörer uppfyller ska-kraven.

III) Upphandling av varor och tjänster ska göras med en tydlig klimatmedvetenhet.

Vid upphandling av varor, tjänster och byggnader tas hänsyn till energiförbrukning i så stor utsträckning som möjligt, där det anses vara relevant. Antalet upphandlingar med miljökrav påverkas av vilka typer av upphandlingar det rör sig om. SLU:s verksamhet är bred och det är inte ovanligt att väldigt specifika produkter upphandlas. I vissa fall finns då bara en leverantör, vilket påverkar möjligheten att ställa miljökrav.

Upphandlingar

Under 2024 genomfördes 35 stycken upphandlingar. Ett antal av dessa är s k instrumentupphandlingar som främst är aktuella vid forskning. Exempel på genomförda instrumentupphandlingar är:

- Advanced point-scanning inverted confocal microscope
- Upright confocal point-scanning microscope
- Autoklaver till SLU BioCentrum
- Diskretanalysator för analys av ammoniumkväve och fosfatfosfor i recipientvatten

Exempel på andra upphandlingar är:

- Elprovfiske
- Satellitkommunikation till R/V Svea
- SNP chip tailored for Swedish Arctic charr
- Lastmaskin Uppsala

Inköpsenheten har också stöttat verksamheten i ett antal avrop från bl. a de statliga ramavtalen:

- Taxitjänster
- Kontorsmaterial
- Kaffe- och vattenautomater
- Chefsrekrytering
- Kontorspapper

SLU har tidigare saknat avtal avseende logistiktjänster (nationella och internationella transporter av bl. a temperaturkänsligt material, vetenskapliga prover, farligt gods, levande djur och apparatur) och gårdsnära tjänster (rådgivning och tjänster inom semin/avel, rådgivning inom foder samt den s k KoKontrollen). Det genomfördes upphandlingar inom dessa områden, vilket resulterade i ramavtal som kan användas av verksamheten.

Sammanräknat (annonserade upphandlingar, frivilliga förhandsinsyner och avrop) har 41 upphandlingsärenden till ett värde av 599 000 000 kr hanterats av inköpsenheten.

Inköpsenheten beräknar årligen den besparing som uppnåtts genom upphandlingarna.

Upphandlingarna som genomförts av inköpsenheten under 2024, beräknas ge en besparing på **10,2 mkr** under avtalslängd förutsatt att avtalen används. Några av dessa upphandlingar är ramavtal som normalt sträcker sig över fyra år. Den beräknade samlade besparingen över denna fyraårsperiod ingår i summan 10,2 mkr. Vid beräkningen av besparing jämförs som huvudregel vinnande anbud med medelvärdet av övriga anbud. I branscher med fungerande konkurrens är inte alltid prisskillnaden mellan olika anbudsgivare så stor. Skulle man däremot jämföra med alternativet att göra inköp utan avtal, eller utanför avtal, blir prisskillnaden däremot betydligt större.

Det fem upphandlingar med störst ekonomisk besparing var:

1. Tillgänglighetsanpassning herrgårdsbyggnaden i Skinnskatteberg – **2 751 750 kr.** Besparingen har beräknats utifrån prisskillnaden mellan inkomna anbud.
2. Skyltar, invändigt och utvändigt – **2 365 000 kr för avtalstiden.** Besparingen är skillnaden mellan vinnande anbud och det med högst pris.
3. Diskretanalysator för analys av ammoniumkväve och fosfatfosfor i recipientvatten – **2 079 389 kr.** Besparingen har beräknats utifrån prisskillnaden mellan inkomna anbud.
4. Autoklaver till SLU Biocentrum – **635 055 kr.** Besparingen har beräknats utifrån prisskillnaden mellan inkomna anbud.
5. Hyresgästpassning ombyggnation Kungsängens gård – **633 928 kr.** Besparingen är skillnaden mellan vinnande anbud och medelvärdet för övriga anbudsgivare.

Utöver besparing i ekonomiskt avseende uppnås fördelar avseende miljö, kvalitet, säkerhetsaspekter och avtalsvillkor m m vid en upphandling.

E-handel

Proceedo/Inköp (e-handelssystem)

I dagsläget har cirka 1 500 medarbetare behörighet att skapa beställningar i e-handelssystemet Proceedo. För att säkerställa korrekt användning och effektiv hantering krävs att nya beställare genomgår en utbildning som erbjuds i två format: dels genom livesända sessioner via länk, dels genom en webbaserad utbildning riktad till engelskspråkiga användare.

Den genomsnittliga ledtiden från beställning till attest uppgår till 1–2 arbetsdagar. Detta indikerar att de flesta institutioner och enheter har etablerat ett välfungerande och effektivt beställningsflöde.

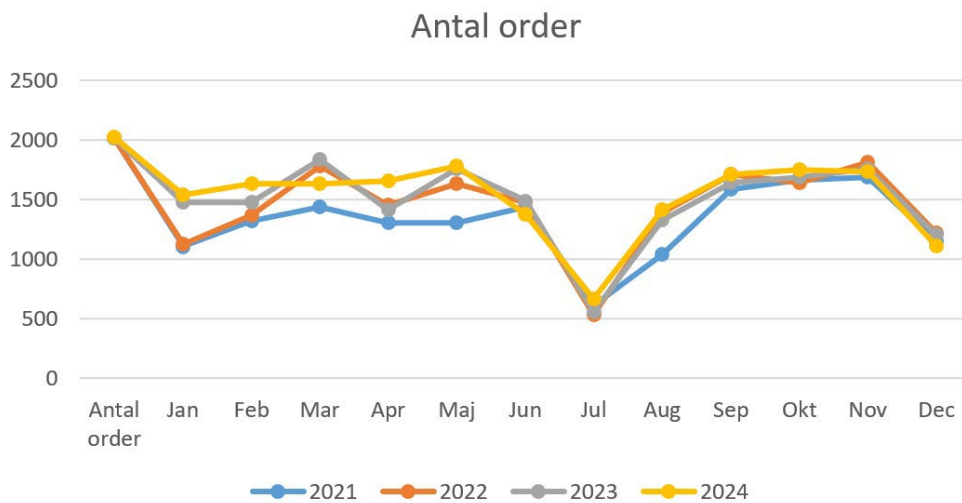
Användning av e-handelssystemet

Användningen av e-handelssystemet fortsätter att vara stabil. Under 2024 registrerades totalt 18 035 ordrar, vilket innebär en ökning jämfört med föregående år. Den sammanlagda e-ordersumman uppgick till 268 435 124 kronor.

Av organisationens totala fakturor kunde cirka 18 % kopplas till en order i systemet, och av dessa matchades 78 %. Den genomsnittliga potentialen att styra över beställningar till e-handelssystemet ligger fortsatt på 31 %. Andelen undantag, det vill säga beställningar som i dagsläget inte kan hanteras via e-handel, uppgår till 51 %.

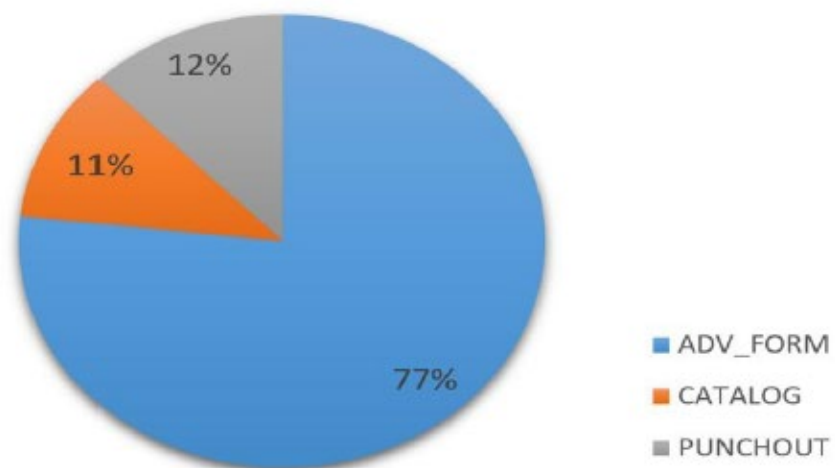
Antal ordrar per månad årsvis

Diagrammet visar antalet e-order som skapades månadsvis under åren 2021–2024. Under 2024 registrerades det flest e-order i maj.

Leverantörsanslutningar

Diagrammet visar hur stor del av årets totala ordersumma som består av katalogartiklar, formulär och punchout-artiklar.

E-handelsanslutna leverantörer

Från SLU:s e-handelssystem skickades ordrar till cirka 1 570 leverantörer. Under 2024 var omkring 210 avtalsleverantörer anslutna till systemet. Detta indikerar att det fortfarande finns ett tydligt behov av att teckna avtal och ansluta fler leverantörer till systemet.

Kommande händelser 2025

Under 2025 kommer inköpsenheten bl. a att arbeta med upphandling av resebyrå, kommunikationstjänster, helikoptertjänster, företagshälsovård, inhyrning av fartyg m m.

När det gäller antalet upphandlingar är trenden att behovet av upphandlingar ute i verksamheten ökar, vilket sannolikt beror på en större medvetenhet om regelverket, och en vilja att handla på ett riktigt sätt. Delar av verksamheten uttrycker också att de önskar ett större stöd i olika delar. Det är naturligtvis positivt, men innebär en ökad arbetsbelastning, och det kan ibland vara svårt att möta det ökade behovet.

Inköpsenheten kommer att arbeta med de åtgärder som föreslogs med anledning av internrevisionens granskning av direktupphandlingar.

Utöver detta kommer inköpsenheten undersöka möjligheterna att upphandla ett s k dynamiskt inköpssystem för pejlutrustning för vilda djur.